

Ábendingar frá PricewaterhouseCoopers ehf. vegna Frumvarps til laga um endurskoðendur og endurskoðun

Almennt um lögin

Góð endurskoðunarvenja

Hugtakið “Góð endurskoðunarvenja”, kemur víða fyrir í lögnum, án þess að í lögnum sjálfum sé að finna skilgreiningu á því hvað telst góð endurskoðunarvenja. Lagt er til að hugtakið verði skilgreint í 1. mgr. laganna.

Mikilvægt er að ekki ríki óvissa um eftir hvaða regluverki endurskoðendur skuli starfa og að óvissu um eftir hvaða aðferðum endurskoðandi framkvæmir endurskoðunina sé eytt.

Skilningur á hvað felst í “Góðri endurskoðunarvenju” er huglægt mat og getur verið skilgreint með mismunandi hætti eftir aðilum. Ekki verður séð að tilvísun í “góða endurskoðunarvenju” í áritun gefi lesanda yfirsýn yfir það eftir hvaða aðferðafræði endurskoðandinn vann.

Í umfjöllun um einstakar greinar kemur fram í liðnum *um 13. gr.* að með “Góðri endurskoðunarvenju” sé átt við að endurskoðað sé með viðurkenndum aðferðum í samræmi við leiðbeinandi reglur um endurskoðun (ISA) gefnar út af alþjóðasamtökum endurskoðenda (IFAC) sem Félag löggiltra endurskoðandi er aðili að. Ekki er reyndar að finna aðra umfjöllun um Félag löggiltra endurskoðenda í lögnum. Mögulegt er að Félag löggiltra endurskoðenda verði ekki til staðar í núverandi mynd.

Í umfjöllun um 13. gr. kemur fram að hugtakið „góð endurskoðunarvenja“ sé þekkt meðal endurskoðenda. Bent er á að ágreiningur hefur verið innan stéttarinnar hvort „góð endurskoðunarvenja“ feli í sér að endurskoðað skuli í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla eða hvort nægjanlegt sé að endurskoðað í samræmi við óskilgreind viðmið.

Að auki er bent á að framkvæmd gæðaeftirlits verði erfiðleikum háð ef ekki er skýr lagarammi um eftir hvaða viðmiðum endurskoðendur vinni. Bent er á að nógildandi gátlistar við framkvæmd gæðaeftirlits taka mið af því að framkvæma beri endurskoðunarvinnuna í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla.

Lagt er til að vísað verði í alþjóðlega endurskoðunarstaðla í lagatextanum sjálfum til að taka af allan vafa um við hvað er átt. Þetta gæti komið fram í 1. mgr. þar sem ýmis hugtök eru skilgreind.

Hlutverk Fjármálaeftirlitsins

Fjármálaeftirlitið fær með þessum lögum all mikil völd varðandi starfsemi endurskoðenda; veitir réttindi, sviptir réttindum, hefur eftirlit með starfsemi, úrskurðar um kærur eða ágreiningsefni.

Lagt er til að endurskoðendur geti skotið málum áfram til úrskurðar eða álits ef ágreiningur er til staðar um túlkanir Fjármálaeftirlitsins.

Umfjöllun um einstaka greinar

2. gr.

Eðlilegra er að Ráðherra sjái um veitingu réttinda en ekki FME sem hefur hingað til ekki haft þetta hlutverk. Verið að fela FME völd fyrir veitingu atvinnuréttinda. Hlutverk FME hefur hingað til verið að hafa eftirlit með fjármálafyrirtækjum, þ.m.t. váttryggingarfélagum og lífeyrissjóðum. Betra væri að Ráðherra sjái um veitingu eins og verið hefur.

Sama gildir um önnur atriði í þessari grein og öðrum greinum þessa frumvarps þ.e. ekki eðlilegt að FME sé falið eftirlit, veiting starfsleyfa, veiting atvinnuréttinda auk heimilda til sviptingar á réttindum og aðrar heimildir til viðbragða við brotum á gæðakröfum o.fl.

Aðeins hluti af þeim fyrirtækjum sem eru endurskoðunarskyld eru undir eftirliti FME og aðeins hluti eininga tengdum almannahagsmunum og m.a. vegna þess er ekki eðlilegt að FME hafi þetta eftirlit. Skynsamlegra væri að útvíkka hlutverk ársreikningaskrár og sameina það endurskoðendaráði og jafnvel einhverjum öðrum eftirlitseiningum á vegum hins opinbera.

4. gr. Endurskoðendaskráin

Í þriðju málsgreinn er fjallað um “Ráðuneytið”, hvaða ráðuneyti er átti við?

7. gr. Starfsábyrgðartrygging

1 mgr. Endurskoðanda er skylt að hafa í gildi starfsábyrgðartryggingu. Hvað með endurskoðunarfyritæki? Þurfa þau ekki að hafa starfsábyrgðartryggingu?

15. gr. Áritun endurskoðanda

Töluliður 2, hér er vísað til þess að lýsing skuli vera á þeim viðmiðum sem notuð voru við endurskoðunina, er ásættanlegt að í áritun komi fram: “endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju”? Lagt er til að vísað verði til þess að áritun skuli vera til samræmis við alþjóðlega endurskoðunarstaðla eins og er í núgildandi lögum.

Töluliður 3, svo virðist sem vanti aftan á setninguna.

Síðasta málsgreinin: Bent er á að samkvæmt 3. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006 skal ársreikningur innifela skýrslu stjórnar. Er þörf á að taka sérstaklega fram að endurskoðandi skuli staðfesta samræmi á skýrslu stórnar og ársreiknings? Skýrsla stjórnar er hluti ársreikningsins sem endurskoðaður er, alveg eins og t.d. rekstrarreikningur eða aðrir hlutar ársreiknings. Er endurskoðandinn með þessari málsgrein undanþeginn því að staðfesta upplýsingar sem fram kom í skýrslu stjórnar umfram það sem þessi málsgrein tilgreinir?

16. gr. Skjölun

7. mgr. “Við endurskoðun samstæðu skulu vinnuskjöl annara endurskoðenda sem koma að endurskoðun eininga innan samstæðunnar skjalfest”. Hvað er átt við með þessu? Ber að fá afrit af vinnuskjöllum annarra endurskoðenda? Þetta hefur að ég tel ekki verið framkvæmdin, heldur hefur endurskoðandinn aflað þeirra gagna sem hann telur nauðsynleg frá öðrum endurskoðendum og jafnframt skjalað niðurstöðu sína byggt á gögnum sem fengin hafa verið eða yfirfarin hjá viðkomandi endurskoðanda. Ekki hefur verið fengið afrit af öllum endurskoðunargögnum annarra endurskoðenda. Sjá nánar ISA 600, t.d. grein 50. Ef þetta er það sem átt er við gætu orðið verulega íþyngjandi og umtalsverðir erfiðleikar í framkvæmd, t.d. vegna þess að endurskoðunarfyritæki nota mismunandi upplýsingakrefi til að skrá endurskoðunarvinnu sína.

17. gr.

4. mgr. “Endurskoðunarfyritækið skal halda skrá yfir skriflegar kvartanir um framkvæmd endurskoðunarinnar.” Spurt er: Kvartanir frá hverjum?

20. gr. Um starfstíma endurskoðenda

A.m.k.eitt ár. Lagt er til að skilgreindur verði lágmarkstími, a.m.k. hvað varðar einingar tengdar almannahagsmunum, t.d. tvö eða þrjú ár.

1. mgr. Setningin: „að ekki sé hægt að segja upp samningi um endurskoðun vegna ágreinings um reikningsskilareglur eða endurskoðunaraðferðir“. Tillaga: Ekki er hægt að segja upp samningi um endurskoðun vegna ágreinings um niðurstöðu endurskoðanda.

21. gr. Endurskoðandi samstæðu

Ef endurskoðanda samstæðu er ekki unnt að leggja mat á endurskoðunarvinnu sem endurskoðandi eða endurskoðunarfyrtæki einstakrar einingar innan samstæðunnar innir af hendi skal hann grípa til viðeigandi ráðstafana og upplýsa Fjármálaeftirlitið.

Hvað er átt við með þessu? Hvers vegna ber að upplýsa Fjármálaeftirlitið? Er hér verið að vísa til þess að ástæðan fyrir því að ekki sé hægt að leggja mat á endurskoðunarvinnuna sé sú að verulegir ágallar séu á endurskoðunninni að mati endurskoðanda samstæðunnar?

23. gr.

2. mgr. upptalning. Hér eða annars staðar í þessari grein eða grein 22. er ekki fjallað um fjölskyldutengsl. Er það sjálfgefið eða vantar það?

27 og 28 gr.

Lokamálsgrain 27. gr. er nánast samhljóða 28. gr.

29. Gr. Hvað þýðir þetta? Mjög erfitt er að átta sig á hvað nákvæmlega er átt við. Virðist sem endurskoðandi megi ekki hafa samráð við neinn (a.m.k. ekki aðra eigendur, þ.e. aðra endurskoðendur) varðandi einstaka liði endurskoðunar sem hann annast fyrir hönd endurskoðunarfyrtækisins! Getur verið að þýðingin sé ekki að skila sér nægjanlega vel. Samráð varðandi matsatriði og önnur veruleg álitaefni eru liður í aðferðafræði endurskoðenda.

33 gr. um hæfi gæðaeftirlitsmanna

Lagt er til að skilgreint sé hvað telst “viðeigandi menntun og reynsla í endurskoðun og reikningsskilum”. Lagt er til að að gerð sé krafa um að gæðaeftirlitsmenn séu löggiltir endurskoðendur.

35. gr.

Lagt er til að skilgreint sé hvaða hæfiniskröfur eru gerðar til þeirra sem stýra eftirliti sbr. 2. mgr. Finnst mikilvægt að gerð sé krafa um að löggítur endurskoðandi / endurskoðendur stýri eftirlitinu.

36. gr.

Hér er vísað í “góða endurskoðunarvenju” Legg til að það verði skilgreint með afgerandi hætti hvað telst góð endurskoðunarvenja. Mætti vera undir 1. gr. sjá einnig ábendingar um 13. gr.

40. gr. Kostnaðar vegna gæðaeftirlits

Útlit er fyrir talsverðan kostnaðarauka hjá endurskoðunarfyrtækjum frá því sem verið hefur. Einnig er bent á að með því að allir greiði fast gjald, er hætta á að þeir sem eru vel undirbúnir með aðgengileg gögn sem ætti að tryggja hraðari úrvinnslu eftirlits, beri uppi kostnað vegna þeirra þar sem framkvæmd eftirlitsins er tímafrekari.

Engin skilgreining er í lögnum varðandi heimildir Fjármálaeftirlitsins til að stofna til kostnaðar tengt gæðaeftirlitinu. Hætta er til staðar að kostnaðurinn hækki ár frá ári í takt við kostnað.

Mikilvægt er að skilgreind séu viðmið hvað þetta varðar.

44 gr.

Er verið að vísa í skilyrði í 3. mgr. 5. gr. laga um endurskoðendur og endurskoðun eða reglugerðar nr. 537/2014/ESB?

48 gr.

Tilvísun í gr. 48 í 2. mgr. á væntanlega að vera vísun í gr. 49.